

**R
S
V
Z**

RIJKSINSTITUUT
VOOR DE SOCIALE VERZEKERINGEN
DER ZELFSTANDIGEN

Jan Jacobsplein, 6
1000 Brussel
Tel. 02.546.42.11
www.rsvz-inasti.fgov.be

**HET SOCIAAL STATUUT
DER ZELFSTANDIGEN**

PENSIOENEN

.be

HET SOCIAAL STATUUT DER ZELFSTANDIGEN

PENSIOENREGELING VOOR ZELFSTANDIGEN

FEBRUARI 2012

INHOUDSTAFEL	BLZ.
I. Voorwaarden	3
1. Wie komt in aanmerking ?	3
2. Voorwaarden voor het verkrijgen van een rustpensioen	4
3. Voorwaarden voor het verkrijgen van een overlevingspensioen	7
4. Voorwaarden voor het verkrijgen van een pensioen van uit de echt gescheiden echtgeno(o)t(e)	10
II. Procedure	12
1. Indienen van de pensioenaanvraag	12
2. Samenstelling en onderzoek van het dossier	13
III. Bewijs van de beroepsloopbaan	13
1. Beroepsloopbaan als zelfstandige of als helper voor 1957	14
2. Beroepsloopbaan als zelfstandige of als helper na 1956	15
IV. Berekening van het pensioen	15
1. Breuk die overeenstemt met de beroepsloopbaan	16
2. Beroepsinkomsten	17
3. Minimumpensioen	19
V. Uitbetaling van het pensioen	20
1. Voorwaarden	20

2.	Genot van sociale vergoedingen	20
3.	Uitoefening van een beroepsbezigheid	21
4.	Bijkomende informatie	24
VI.	Betalingsmodaliteiten van het pensioen	25
1.	Door wie ?	25
2.	Hoe ?	25
3.	Wat in geval van overlijden ?	25
4.	Wat in geval van terugvordering ?	26
VII.	Pensioenbonus	26
1.	Voorwaarden	26
2.	Berekening	26
3.	Bedrag	27
4.	Betaling	27
5.	Wat in geval van overlijden ?	27
VIII.	Bijlagen	28
1.	Rijksinstituut voor de sociale verzekeringen der zelfstandigen (RSVZ)	28
2.	Tabellen	29

Wie een activiteit als zelfstandige of als helper uitoefent, is onderworpen aan het sociaal statuut van de zelfstandigen. Hij of zij heeft een aantal plichten maar ook een aantal rechten, waaronder het recht op pensioen. Wat u moet doen om zo'n pensioen te verkrijgen, wordt u uitgelegd in deze brochure.

Wenst u meer informatie, dan kunt u zich wenden tot de centrale administratie of de gewestelijke kantoren van het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ).

In verschillende gemeenten organiseert het RSVZ ook zitdagen waar u eveneens terecht kunt voor allerlei vragen of problemen rond uw pensioen.

I. VOORWAARDEN

1. Wie komt in aanmerking ?

- ◆ In de eerste plaats de zelfstandige of de helper zelf : hij of zij kan aanspraak maken op een **rustpensioen**.

Zelfstandige bent u wanneer u een beroepsbezigheid heeft uitgeoefend zonder gebonden te zijn door een arbeidsovereenkomst of een statuut.

Helper bent u wanneer u een zelfstandige heeft geholpen of vervangen bij de uitoefening van zijn beroep.

En de **meewerkende echtgenoot** ?

Sinds januari 2003 kan de meewerkende echtgenoot van een zelfstandige onder bepaalde voorwaarden aansluiten in het sociaal statuut van de zelfstandigen. Daardoor bouwt hij via de sociale bijdragen die hij betaalt (toekomstige) pensioenrechten op.

Sinds juli 2005 moet de meewerkende echtgenoot verplicht aansluiten in het sociaal statuut.

Hetzelfde geldt voor de ongehuwde helper van een zelfstandige met wie hij verbonden is door een verklaring van wettelijke samenwoning.

- ◆ Verder de weduwe of weduwnaar van een zelfstandige of van een helper : hij of zij kan een **overlevingspensioen** verkrijgen.
- ◆ Ten slotte de gewezen echtgeno(o)t(e) van een zelfstandige of een helper : hij of zij kan een **pensioen van uit de echt gescheiden echtgenoot** verkrijgen.

2. Voorwaarden voor het verkrijgen van een rustpensioen

U moet :

- ◆ de pensioenleeftijd bereikt hebben
- ◆ een aanvraag indienen (behalve bij automatisch onderzoek)
- ◆ een beroepsloopbaan als zelfstandige of als helper bewijzen

Welke leeftijd ?

Sinds 1 juli 1997 is de pensioenleeftijd in principe dezelfde voor mannen en voor vrouwen : 65 jaar.

Voor vrouwen, voor wie de pensioenleeftijd vóór 1 juli 1997 60 jaar was, wordt deze nieuwe pensioenleeftijd geleidelijk ingevoerd, d.w.z. dat de pensioenleeftijd :

- ◆ 61 jaar is, wanneer het rustpensioen ingaat ten vroegste op 1 juli 1997 en ten laatste op 1 december 1999
- ◆ 62 jaar is, wanneer het rustpensioen ingaat ten vroegste op 1 januari 2000 en ten laatste op 1 december 2002
- ◆ 63 jaar is, wanneer het rustpensioen ingaat ten vroegste op 1 januari 2003 en ten laatste op 1 december 2005
- ◆ 64 jaar is, wanneer het rustpensioen ingaat ten vroegste op 1 januari 2006 en ten laatste op 1 december 2008

Daardoor hebben mannen en vrouwen pas dezelfde pensioenleeftijd vanaf 1 januari 2009.

Vervroegd pensioen

U kunt uw rustpensioen vervroegd opnemen vanaf uw 60ste verjaardag.

Sinds 1 juli 1997 kunt u uw pensioen maar vervroegd opnemen wanneer uw beroepsloopbaan een bepaalde duur bereikt heeft : in principe moet uw loopbaan 35 jaar omvatten, maar deze voorwaarde wordt geleidelijk ingevoerd, zowel voor mannen als voor vrouwen; uw loopbaan moet :

- ◆ 20 jaar omvatten, wanneer u uw vervroegd pensioen wenst ten vroegste op 1 juli 1997 en ten laatste op 1 december 1997
- ◆ 22 jaar omvatten, wanneer u uw vervroegd pensioen wenst ten vroegste op 1 januari 1998 en ten laatste op 1 december 1998
- ◆ 24 jaar omvatten, wanneer u uw vervroegd pensioen wenst ten vroegste op 1 januari 1999 en ten laatste op 1 december 1999
- ◆ 26 jaar omvatten, wanneer u uw vervroegd pensioen wenst ten vroegste op 1 januari 2000 en ten laatste op 1 december 2000

- ◆ 28 jaar omvatten, wanneer u uw vervroegd pensioen wenst ten vroegste op 1 januari 2001 en ten laatste op 1 december 2001
- ◆ 30 jaar omvatten, wanneer u uw vervroegd pensioen wenst ten vroegste op 1 januari 2002 en ten laatste op 1 december 2002
- ◆ 32 jaar omvatten, wanneer u uw vervroegd pensioen wenst ten vroegste op 1 januari 2003 en ten laatste op 1 december 2003
- ◆ 34 jaar omvatten, wanneer u uw vervroegd pensioen wenst ten vroegste op 1 januari 2004 en ten laatste op 1 december 2004

Het is dus pas vanaf 1 januari 2005 dat de loopbaanvoorwaarde 35 jaar omvat.

Om na te gaan of uw loopbaan de vereiste duur heeft bereikt, houdt men rekening met:

- ◆ de jaren waarin u een activiteit heeft uitgeoefend of pensioenrechten gevormd heeft
- ◆ de periodes waarin u uw loopbaan onderbroken heeft om een kind op te voeden dat jonger is dan 6 jaar; deze periodes komen wel maar tot ten hoogste 36 maanden in aanmerking

Het toekennen van het vervroegd pensioen heeft in principe een **vermindering** van het pensioenbedrag tot gevolg.

Deze vermindering bedraagt 5 % per jaar vervroeging indien uw pensioen ingaat vóór 1 januari 2007. De totale vermindering bedraagt dus 25 % indien uw pensioen ingaat tussen 60 en 61 jaar, 20 % tussen 61 en 62 jaar, 15 % tussen 62 en 63 jaar,

Gaat uw pensioen in op 1 januari 2007 of later, dan varieert de vermindering van 7 % tot 3 % per jaar vervroeging, en dit in functie van de leeftijd waarop u uw pensioen opneemt :

- ◆ tussen 60 en 61 jaar bedraagt de totale vermindering 25 % (d.w.z. 7 % voor het 1ste jaar vervroeging, 6 % voor het 2de jaar, 5 % voor het 3de jaar, 4 % voor het 4de jaar en 3 % voor het 5de jaar)
- ◆ tussen 61 en 62 jaar bedraagt de totale vermindering 18 % (d.w.z. 6 % voor het 1ste jaar vervroeging, 5 % voor het 2de jaar, 4 % voor het 3de jaar en 3 % voor het 4de jaar)
- ◆ tussen 62 en 63 jaar bedraagt de totale vermindering 12 % (d.w.z. 5 % voor het 1ste jaar vervroeging, 4 % voor het 2de jaar en 3 % voor het 3de jaar)
- ◆ ...

Voor vrouwen voor wie de pensioenleeftijd 64 jaar is wanneer het pensioen ten vroegste ingaat op 1 januari 2006 en ten laatste op 1 december 2008, bedraagt de totale vermindering van 2007 tot en met 2008 :

- ◆ 18 % wanneer het pensioen ingaat tussen 60 en 61 jaar
- ◆ 12 % wanneer het pensioen ingaat tussen 61 en 62 jaar
- ◆ 7 % wanneer het pensioen ingaat tussen 62 en 63 jaar
- ◆ 3 % wanneer het pensioen ingaat tussen 63 en 64 jaar

Deze vermindering blijft ook nog van toepassing nadat u de pensioenleeftijd (65 jaar voor mannen en 61 tot 65 jaar voor vrouwen) bereikt heeft.

Onder bepaalde voorwaarden wordt het vervroegd pensioen **zonder vermindering** toegekend :

- ◆ uw pensioen gaat daadwerkelijk en voor het eerst in ten vroegste op 1 januari 2003 en ten laatste op 1 december 2005 en u bewijst een beroepsloopbaan van 45 kalenderjaren die pensioenrechten opent krachtens de wettelijke Belgische en buitenlandse pensioenstelsels
- ◆ uw pensioen gaat daadwerkelijk en voor het eerst in ten vroegste op 1 januari 2006 en ten laatste op 1 december 2007 en u bewijst een beroepsloopbaan van 44 kalenderjaren die pensioenrechten opent krachtens de wettelijke Belgische en buitenlandse pensioenstelsels
- ◆ uw pensioen gaat daadwerkelijk en voor het eerst in ten vroegste op 1 januari 2008 en ten laatste op 1 december 2008 en u bewijst een beroepsloopbaan van 43 kalenderjaren die pensioenrechten opent krachtens de wettelijke Belgische en buitenlandse pensioenstelsels
- ◆ uw pensioen gaat daadwerkelijk en voor het eerst in ten vroegste op 1 januari 2009 en u bewijst een beroepsloopbaan van 42 kalenderjaren die pensioenrechten opent krachtens de Belgische en buitenlandse pensioenstelsels

Voor vrouwen is het aantal vereiste kalenderjaren van de beroepsloopbaan vastgesteld op 43 wanneer het vervroegd pensioen ten vroegste op 1 januari 2003 en ten laatste op 1 december 2005 ingaat.

De kalenderjaren die in aanmerking komen voor het openen van pensioenrechten krachtens een of meerdere Belgische of buitenlandse stelsels worden op nagenoeg dezelfde wijze opgeteld als bij het toekennen van het vervroegd pensioen (zie boven).

Wanneer de pensioenaanvraag indienen ?

U mag uw pensioenaanvraag indienen 1 jaar voor de gekozen ingangsdatum.

Uw pensioen mag echter niet ingaan voor de 1ste van de maand die volgt op die van uw 60ste verjaardag.

Anders vangt uw pensioen normaalgezien aan op de 1ste van de maand die volgt op die waarin u uw aanvraag indiende.

Wanneer automatisch onderzoek ?

Het RSVZ onderzoekt uw rechten op een rustpensioen zonder dat u een aanvraag moet indienen wanneer :

- ◆ Uw rechten op een overlevingspensioen als zelfstandige, helper of werknemer automatisch onderzocht worden en u de pensioenleeftijd bereikt binnen de 12 maanden die volgen op het overlijden van uw echtgeno(o)t(e).
- ◆ U in België woont, ten vroegste op 1 december 2002 de pensioenleeftijd bereikt heeft en geen recht meer heeft op ziekte- en invaliditeitsuitkeringen.

- ◆ U de pensioenleeftijd ten vroegste op 1 december 2003 bereikt, u in België woont op de eerste dag van de 15de maand voor u de pensioenleeftijd bereikt en u een beroepsactiviteit als zelfstandige of helper heeft uitgeoefend waardoor u onderworpen was aan het sociaal statuut van de zelfstandigen.
- ◆ Uw rechten op het rustpensioen wegens lichamelijke ongeschiktheid worden onderzocht in een pensioenregeling van de openbare sector en men dan vaststelt dat u een beroepsbezigheid als zelfstandige heeft uitgeoefend.

Welke beroepsloopbaan ?

Om uw rustpensioen vast te stellen wordt rekening gehouden met uw eigen beroepsloopbaan als zelfstandige of als helper.

De jaren en kwartalen tussen 1 januari van het jaar van uw twintigste verjaardag en 31 december van het jaar dat voorafgaat aan de ingangsdatum van uw pensioen komen in aanmerking. Het moet gaan om jaren en kwartalen waarvan bewezen is dat u als zelfstandige of als helper werkzaam was.

Jaren en kwartalen gelegen vóór 1 januari van het jaar van uw 20ste verjaardag komen in aanmerking indien zij gedekt zijn door de betaling van bijdragen.

Onder bepaalde voorwaarden kunnen volgende periodes gelijkgesteld worden met periodes van activiteit als zelfstandige (of als helper) :

- ◆ studieperiodes (periodes onder leercontract inbegrepen)
- ◆ periodes van militaire dienst
- ◆ periodes van ziekte of invaliditeit
- ◆ periodes gedekt door vrijwillige bijdragebetaling (voortgezette verzekering)
- ◆ periodes van voorlopige hechtenis
- ◆ periodes van effectieve hulp als echtgeno(o)t(e) van een zelfstandige (meer gedetailleerde info vindt u in de brochure 'Meewerkende echtgenoten')
- ◆ de periodes van vrijwillige onderbreking van de activiteit als zelfstandige in geval van een ernstige aandoening van een kind of om palliatieve zorgen te verlenen aan een kind of aan zijn partner

3. Voorwaarden voor het verkrijgen van een overlevingspensioen

U moet :

- ◆ **de pensioenleeftijd bereiken**
- ◆ **een bepaalde periode gehuwd geweest zijn**
- ◆ **een aanvraag indienen (behalve bij automatisch onderzoek)**
- ◆ **een beroepsloopbaan als zelfstandige of als helper van uw overleden echtgeno(o)t(e) bewijzen**

Welke leeftijd ?

De leeftijd om een overlevingspensioen te verkrijgen is 45 jaar, zowel voor mannen als voor vrouwen.

U kunt ook vóór uw 45ste verjaardag een overlevingspensioen verkrijgen, maar dan moet u een kind ten laste hebben of voor minstens 66 % arbeidsongeschikt zijn.

Wanneer u aan geen van deze voorwaarden voldoet, kunt u toch nog een overlevingspensioen verkrijgen, maar dan slechts voor 12 maanden. Dit is een tijdelijk overlevingspensioen.

Duur van het huwelijk ?

U moet minstens één jaar gehuwd geweest zijn met de overleden zelfstandige of helper, tenzij

- ◆ uit het huwelijk een wettig of gewettigd kind geboren is
- ◆ u of uw overleden echtgeno(o)t(e) op het ogenblik van het overlijden een kind ten laste had
- ◆ het overlijden het gevolg is van een ongeval of veroorzaakt werd door een beroepsziekte

Ook hier kunt u, wanneer aan geen van deze voorwaarden voldaan is, gedurende 12 maanden een tijdelijk overlevingspensioen verkrijgen.

Wanneer de pensioenaanvraag indienen ?

Na het overlijden van uw echtgeno(o)t(e) kunt u een aanvraag indienen om een overlevingspensioen te krijgen.

- ◆ Doet u dit binnen 12 maanden na het overlijden, dan gaat uw overlevingspensioen in op de 1ste van de maand van het overlijden.
- ◆ Doet u dit niet binnen 12 maanden na het overlijden, dan gaat uw overlevingspensioen in op de 1ste van de maand volgend op die waarin u de aanvraag indiende.

Wanneer automatisch onderzoek ?

Uw rechten op een overlevingspensioen worden onderzocht zonder dat u een aanvraag moet indienen als :

- ◆ Uw overleden echtgeno(o)t(e) al een rustpensioen als zelfstandige genoot. Het overlevingspensioen gaat in op de 1ste van de maand volgend op het overlijden.

- ◆ Uw overleden echtgeno(o)t(e) al een aanvraag had ingediend waarvoor nog geen beslissing was genomen.
Het overlevingspensioen gaat in op de 1ste van de maand volgend op het overlijden.
Als uw echtgeno(o)t(e) overlijdt voor de ingangsdatum van zijn of haar rustpensioen, dan gaat het overlevingspensioen in op de 1ste van de maand van het overlijden.
- ◆ U op het ogenblik van het overlijden een rustpensioen als zelfstandige of werknemer geniet en uw overleden echtgeno(o)t(e) ofwel een rustpensioen als zelfstandige genoot, ofwel de betaling van een rustpensioen als zelfstandige verzaakt had om het u mogelijk te maken een rustpensioen als gezin te genieten.
Het overlevingspensioen gaat ten vroegste in op de 1ste van de maand volgend op die van het overlijden.
- ◆ Uit het ambtshalve onderzoek van uw rechten op een rustpensioen (als zelfstandige of werknemer) blijkt dat uw echtgeno(o)t(e) een beroepsactiviteit als zelfstandige of helper heeft uitgeoefend.
Het overlevingspensioen gaat in op de 1ste van de maand die volgt op het overlijden van uw echtgeno(o)t(e) of op de 1ste van de maand van het overlijden, naargelang hij of zij al dan niet een pensioen genoot, maar ten vroegste de 1ste van de maand die volgt op die waarin u de pensioenleeftijd bereikt heeft.
- ◆ Tijdens het ambtshalve onderzoek van uw rechten op het overlevingspensioen ten laste van een pensioenregeling van de openbare sector of naar aanleiding van een verhaal tegen de beslissing die uit dat onderzoek voortvloeit, blijkt dat uw echtgenoot een beroepsbezigheid als zelfstandige of als helper heeft uitgeoefend.
Het overlevingspensioen gaat in op de 1ste van de maand die volgt op het overlijden van uw echtgenoot of op de 1ste van de maand van het overlijden, naargelang hij of zij al dan niet een pensioen genoot.

Welke beroepsloopbaan ?

Om uw overlevingspensioen vast te stellen wordt rekening gehouden met de beroepsloopbaan als zelfstandige of als helper van uw overleden echtgeno(o)t(e).

De jaren en kwartalen tussen 1 januari van het jaar van zijn of haar 20ste verjaardag en 31 december van het jaar voorafgaand aan datgene waarin hij of zij overleden is, komen in aanmerking. Het moet gaan om jaren en kwartalen waarvoor bewezen is dat hij of zij als zelfstandige of als helper werkzaam was.

Jaren en kwartalen vóór 1 januari van het jaar van de 20ste verjaardag komen eveneens in aanmerking indien zij gedekt zijn door de betaling van bijdragen.

Dezelfde periodes als voor het rustpensioen zijn vatbaar voor gelijkstelling.

4. Voorwaarden voor het verkrijgen van een pensioen van uit de echt gescheiden echtgeno(o)t(e)

U moet :

- ◆ de pensioenleeftijd bereiken
- ◆ een aanvraag indienen (behalve bij automatisch onderzoek)
- ◆ een beroepsloopbaan als zelfstandige of als helper bewijzen in hoofde van uw ex-echtgeno(o)t(e)

U mag daarenboven niet :

- ◆ van het ouderlijk gezag vervallen zijn verklaard
- ◆ veroordeeld zijn om uw gewezen echtgeno(o)t(e) naar het leven gestaan te hebben
- ◆ aanspraak kunnen maken op een overlevingspensioen uit een vorig huwelijk
- ◆ opnieuw gehuwd zijn, zelfs wanneer dit nieuw huwelijk ontbonden werd

Welke leeftijd ?

Dezelfde leeftijd als voor het rustpensioen, d.w.z. in principe 65 jaar voor mannen en voor vrouwen, maar voor vrouwen wordt deze pensioenleeftijd geleidelijk ingevoerd, tijdens dezelfde overgangperiode die geldt voor het rustpensioen (1 juli 1997 - 31 december 2008).

Ook uw pensioen van uit de echt gescheiden echtgeno(o)t(e) kunt u vervroegd opnemen, vanaf uw 60ste verjaardag. De leeftijd van uw ex-echtgeno(o)t(e) speelt geen rol.

Het vervroegd ingaan van uw pensioen van uit de echt gescheiden echtgeno(o)t(e) is maar mogelijk wanneer u tegelijkertijd recht heeft op een (vervroegd) rustpensioen als zelfstandige, als werknemer of in de openbare sector.

Bij toekenning wordt bovendien uw pensioen van uit de echt gescheiden echtgeno(o)t(e) verminderd met een bepaald percentage per jaar vervroeging, zoals bij het rustpensioen. Hierop wordt uitzondering gemaakt indien u recht heeft op een vervroegd pensioen als zelfstandige dat ten vroegste op 1 januari 2003 voor de eerste maal is ingegaan en dat niet verminderd werd wegens vervroeging omdat u een voldoende loopbaan kon voorleggen. In dat geval wordt uw pensioen van uit de echt gescheiden echtgeno(o)t(e) dus niet verminderd.

Wanneer de pensioenaanvraag indienen ?

Dezelfde regels als voor het rustpensioen zijn van toepassing :

- ◆ U mag uw pensioenaanvraag van uit de echt gescheiden echtgeno(o)t(e) indienen een jaar voor de gekozen ingangsdatum. Uw pensioen mag echter niet aanvangen voor de 1ste van de maand die volgt op uw 60ste verjaardag.

- ◆ In het andere geval gaat uw pensioen in op de 1ste van de maand die volgt op die waarin u uw aanvraag indiende.

Wanneer automatisch onderzoek ?

Uw rechten op pensioen van uit de echt gescheiden echtgeno(o)t(e) worden automatisch onderzocht in twee gevallen :

- ◆ Wanneer u op het ogenblik van de overschrijving van de scheiding als van tafel en bed gescheiden of feitelijk gescheiden echtgeno(o)t(e) een deel van het rustpensioen geniet van uw echtgeno(o)t(e) en u de pensioenleeftijd bereikt heeft op de 1ste van de maand die volgt op die van de overschrijving van de scheiding. Het pensioen vangt dan aan op de 1ste van de maand die volgt op die van de overschrijving van de scheiding.
- ◆ Wanneer tijdens het ambtshalve onderzoek van uw pensioenrechten (wanneer u de pensioenleeftijd bereikt) blijkt dat uw gewezen echtgeno(o)t(e) een beroepsactiviteit als zelfstandige of als helper heeft uitgeoefend. Het pensioen gaat dan in op de 1ste van de maand die volgt op die van de overschrijving van de scheiding en ten vroegste op de 1ste van de maand die volgt op die waarin u de pensioenleeftijd bereikt.

Welke beroepsloopbaan ?

Om uw pensioen van uit de echt gescheiden echtgeno(o)t(e) vast te stellen houdt men uitsluitend rekening met de beroepsloopbaan van uw gewezen echtgeno(o)t(e) als zelfstandige of als helper tijdens de periode dat u gehuwd was.

De jaren en kwartalen vanaf het kwartaal waarin u gehuwd bent tot en met het kwartaal waarin u gescheiden bent, komen in aanmerking. Het moet gaan om jaren en kwartalen waarvan bewezen is dat uw gewezen echtgeno(o)t(e) als zelfstandige of als helper werkzaam was.

Elk jaar wordt in aanmerking genomen, ook al verkrijgt u voor datzelfde jaar een eigen rustpensioen.

Dezelfde periodes als voor het rustpensioen en voor het overlevingspensioen zijn vatbaar voor gelijkstelling.

II. PROCEDURE

1. Indienen van de pensioenaanvraag

Waar ?

- ◆ U woont in België : hetzij bij het gemeentebestuur van uw hoofdverblijfplaats, hetzij bij het RSVZ te Brussel of bij een van zijn gewestelijke kantoren of op één van zijn zitdagen, hetzij via de website: www.pensioenaanvraag.be.
- ◆ U woont in het buitenland : bij het RSVZ te Brussel per aangetekende brief of ter plaatse. Wanneer u in een land van de Europese Economische Ruimte woont of in een land waarmee België een overeenkomst gesloten heeft, gelden speciale regels (inlichtingen kunt u ter plaatse inwinnen of bij de centrale administratie te Brussel).

Hoe ?

◆ **U woont in België**

In principe moet u zich persoonlijk aanmelden bij het gemeentebestuur of bij het RSVZ. U kunt zich wel laten vertegenwoordigen door iemand anders. Die persoon moet meerderjarig zijn en een door u ondertekende volmacht bezitten. Deze volmacht wordt dan bij de aanvraag gevoegd.

U moet ook altijd in het bezit zijn van uw identiteitskaart. Wanneer een andere persoon voor u de aanvraag indient, moet hij zijn en uw identiteitskaart bijhebben.

Als u uw pensioen wil aanvragen via de website www.pensioenaanvraag.be, heeft u een elektronische identiteitskaart (en eID-kaartlezer) of een token nodig.

Wanneer u uw aanvraag ingediend heeft, krijgt u een ontvangstbewijs.

◆ **U woont in het buitenland**

- ◆ In een land van de Europese Economische Ruimte of in een land waarmee België een overeenkomst afgesloten heeft op het vlak van de sociale zekerheid:

Neem het best eerst contact op met de bevoegde pensioendienst van het land waar u verblijft en doe daar uw aanvraag.

- ◆ In een ander land :

Vermeld in uw schriftelijke aanvraag uw volledige identiteit, uw geboortedatum, uw adres en alle nodige gegevens over uw burgerlijke stand op dat moment.

2. Samenstelling en onderzoek van het dossier

Nadat het RSVZ uw aanvraag ontvangen heeft of bij het ambtshalve onderzoek van uw pensioenrechten, stelt men een dossier samen en stuurt men dit naar het gewestelijk kantoor van uw streek of, indien u in het buitenland woont, naar het Bureau voor Internationale Overeenkomsten dat uw rechten zal onderzoeken.

De nodige documenten, bv. bewijzen van de beroepsloopbaan en gegevens over andere pensioenen die u geniet, zal men aan de betrokken instellingen of, zo nodig, aan u vragen.

Wanneer alle nodige stukken verzameld zijn, neemt het RSVZ een beslissing. Deze zal men u per gewone brief toezenden. Gaat het om een eerste beslissing of om een nieuwe wijzigende beslissing, dan krijgt u ook een attest dat u zo snel mogelijk aan uw mutualiteit moet afleveren met het oog op uw verdere verzekering tegen ziekte en invaliditeit. Er bestaan bijzondere regels wanneer u in het buitenland woont.

Wanneer de voorwaarden voor betaling vervuld zijn, maakt het RSVZ ook een betalingsopdracht op voor de betaaldiensten van de Rijksdienst voor Pensioenen, Zuidertoren, 1060 Brussel. Deze instelling zal ervoor zorgen dat uw pensioen wordt uitbetaald.

Indien u niet akkoord gaat met de beslissing, dan kunt u beroep aantekenen bij de arbeidsrechtbank. Het adres daarvan wordt u meegedeeld samen met de beslissing. Zo'n beroep moet wel binnen drie maanden na ontvangst van de beslissing ingediend worden.

U mag zelf naar de rechtbank gaan maar u mag u ook laten vertegenwoordigen door :

- ◆ een advocaat
- ◆ uw echtgeno(o)t(e) of een familielid, aan wie u een schriftelijke volmacht gegeven heeft
- ◆ een afgevaardigde van een representatieve organisatie van werknemers, werkgevers of zelfstandigen aan wie u een schriftelijke volmacht gegeven heeft

Het RSVZ betaalt normaal de kosten van deze procedure.

III. BEWIJS VAN DE BEROEPSLOOPBAAN

Voor de vaststelling van uw pensioen neemt men enkel die jaren en kwartalen in aanmerking waarvan bewezen is dat er een beroepsbezigheid als zelfstandige of als helper werd uitgeoefend.

De verplichting om aan te sluiten bij een pensioenkas of socialeverzekeringsfonds bestaat vanaf 1957. Het is dan ook maar vanaf 1957 dat de gedane stortingen het bewijs van de beroepsloopbaan als zelfstandige of als helper vormen. Voor de periode vóór 1957 moet het bewijs op een andere manier geleverd worden.

1. Beroepsloopbaan als zelfstandige of als helper voor 1957

Hoe bewijzen ?

De uitoefening van een beroepsbezigheid als zelfstandige of als helper voor 1957 moet u bewijzen door geschriften of documenten die in de betrokken periode opgemaakt werden.

Het bewijs door getuigen is enkel toegelaten om de gegevens die uit die geschriften blijken aan te vullen. Het is evenwel mogelijk dat de nodige documenten verloren zijn gegaan door een onvoorzien en door overmacht veroorzaakt toeval, bv. brand of overstroming. In dergelijke gevallen mag u de beroepsloopbaan wel alleen door getuigen bewijzen.

Welke geschriften of documenten ?

Sommige documenten leveren op zichzelf voldoende bewijs van de uitoefening van een beroepsbezigheid als zelfstandige of als helper voor de volledige periode waarop ze betrekking hebben.

Bijvoorbeeld : ♦ attesten i.v.m. de aansluiting bij één van de vroegere onderlinge kassen voor kinderbijslag
 ♦ gegevens uit het belastingdossier

Andere documenten leveren slechts het bewijs van een op een ogenblik bestaande toestand.

Bijvoorbeeld : ♦ inschrijvingen in het handelsregister
 ♦ uittreksels uit akten van huwelijk, geboorte, overlijden
 ♦ uittreksels uit bevolkingsregisters
 ♦ leurkaarten

Bewijslast ?

Normaal moet u zelf het bewijs leveren van de uitoefening van de beroepsbezigheid. De openbare besturen zijn verplicht de nodige inlichtingen uit stukken die zij in hun bezit hebben gratis aan u af te leveren. Waar mogelijk zal het RSVZ zelf de nodige bewijsdocumenten vragen aan de betrokken instanties of gemeentebesturen.

2. Beroepsloopbaan als zelfstandige of als helper na 1956

Hoe bewijzen ?

De uitoefening van een beroepsbezigheid als zelfstandige of als helper vanaf 1957 moet u bewijzen door de betaling van de pensioen- en/of sociale bijdragen aan een pensioenkas of een socialeverzekeringsfonds.

Welke bijdragen ?

Alleen de bijdragen die volledig betaald zijn, kunnen rechten op pensioen openen.

Komen niet in aanmerking, de kwartalen waarvoor u of uw echtgeno(o)t(e) :

- ◆ de bijdragen niet of niet volledig betaalde
- ◆ vrijstelling van bijdragen verkregen heeft voor een periode na 31 december 1980
- ◆ verminderde bijdragen betaalde omdat de beroepsbezigheid slechts als bijberoep uitgeoefend werd of omdat deze, op vraag van uzelf of uw echtgeno(o)t(e), met zo'n activiteit gelijkgesteld werd
- ◆ verminderde bijdragen betaalde omdat de pensioenleeftijd bereikt was
- ◆ de bijdragen niet betaalde en thans niet meer kan betalen omdat zij verjaard zijn

Bewijslast ?

Het RSVZ vraagt zelf de nodige gegevens aan de pensioenkas of het socialeverzekeringsfonds waarbij u of uw echtgeno(o)t(e) aangesloten was.

IV. BEREKENING VAN HET PENSIOEN

Voor de berekening van uw pensioen wordt rekening gehouden met :

- ◆ de beroepsloopbaan als zelfstandige of als helper (uitgedrukt door een breuk)
- ◆ de beroepsinkomsten

De berekening is behoorlijk ingewikkeld. Weet dat u steeds alle informatie kunt verkrijgen bij het RSVZ.

1. Breuk die overeenstemt met de beroepsloopbaan

Welke breuk ?

De **teller** van de breuk is gelijk aan de som van de jaren en kwartalen waarvoor de beroepsbezigheid als zelfstandige of als helper (gelijkstelling inbegrepen) bewezen is. Voorbeeld : U heeft als zelfstandige gewerkt van 1 april 1960 tot 31 december 1990; de teller van de breuk van uw rustpensioen is gelijk aan 30,75.

De **noemer** van de breuk verschilt naargelang van de aard van uw pensioen.

Voor rustpensioenen en pensioenen van uit de echt gescheiden echtgenoot is de noemer vanaf 1 juli 1997 in principe gelijk voor mannen en vrouwen: 45. Voor vrouwen, voor wie de noemer vóór 1 juli 1997 40 was, wordt deze nieuwe noemer - net zoals de pensioenleeftijd - geleidelijk ingevoerd, d.w.z. dat de noemer :

- ◆ 41 is wanneer het pensioen ingaat ten vroegste op 1 juli 1997 en uiterlijk op 1 december 1999
- ◆ 42 is wanneer het pensioen ingaat ten vroegste op 1 januari 2000 en uiterlijk op 1 december 2002
- ◆ 43 is wanneer het pensioen ingaat ten vroegste op 1 januari 2003 en uiterlijk op 1 december 2005
- ◆ 44 is wanneer het pensioen ingaat ten vroegste op 1 januari 2006 en uiterlijk op 1 december 2008

De breuk is dus maar gelijk voor mannen en voor vrouwen vanaf 1 januari 2009.

Voor overlevingspensioenen :

- ◆ Indien uw overleden echtgeno(o)t(e) nog geen rustpensioen genoot : de noemer stemt overeen met het aantal jaren gelegen tussen 1 januari van het jaar van zijn of haar 20ste verjaardag en 31 december van het jaar dat aan zijn of haar overlijden voorafgaat.
- ◆ Indien uw overleden echtgeno(o)t(e) reeds een rustpensioen genoot : dezelfde noemer als van de breuk die voor de berekening van dit rustpensioen gebruikt werd.

Beperkingen ?

U kunt in verschillende stelsels gewerkt hebben, bv. als zelfstandige én als werknemer of ambtenaar.

In dat geval mag de som van de breuken die overeenstemmen met de pensioenen die u in die verschillende stelsels verkrijgt, normaal niet groter zijn dan de eenheid (bijvoorbeeld 45/45sten).

Is dit toch het geval, dan moet de breuk die uw pensioen als zelfstandige uitdrukt, verminderd worden.

Deze regel geldt ook wanneer u een pensioen van uit de echt gescheiden echtgeno(o)t(e) aanvraagt. Dan wordt rekening gehouden met de rustpensioenen en

pensioenen van uit de echt gescheiden echtgenoot die u in de verschillende stelsels verkrijgt.

Ook wanneer u een overlevingspensioen aanvraagt, wordt deze regel toegepast. Dan wordt wel enkel rekening gehouden met de andere overlevingspensioenen die u verkrijgt. Wanneer u daarnaast ook nog recht heeft op één of meer rustpensioenen, wordt niet de breuk, maar wel het bedrag van uw overlevingspensioen verminderd in functie van de bedragen van die rustpensioenen.

Verhogingen ?

In bepaalde gevallen wordt de teller van de breuk die uw loopbaan als zelfstandige of als helper weergeeft verhoogd, namelijk :

- ◆ wanneer u een rustpensioen geniet uitsluitend krachtens de regeling voor zelfstandigen en
- ◆ wanneer dit rustpensioen ten vroegste is ingegaan op 1 juli 1997 en uiterlijk op 1 december 2009 en
- ◆ wanneer de teller van de breuk die uw beroepsloopbaan weergeeft groter is dan 14,75 en kleiner dan 30

Voldoet u aan deze voorwaarden, dan wordt de teller van de breuk van uw rustpensioen verhoogd met :

- ◆ 3 kwartalen (0,75) wanneer uw rustpensioen ingaat ten vroegste op 1 juli 1997 en uiterlijk op 1 december 1999
- ◆ 5 kwartalen (1,25) wanneer uw rustpensioen ingaat ten vroegste op 1 januari 2000 en uiterlijk op 1 december 2002
- ◆ 8 kwartalen (2) wanneer uw rustpensioen ingaat ten vroegste op 1 januari 2003 en uiterlijk op 1 december 2005
- ◆ 11 kwartalen (2,75) wanneer uw rustpensioen ingaat ten vroegste op 1 januari 2006 en uiterlijk op 1 december 2008
- ◆ 13 kwartalen (3,25) wanneer uw rustpensioen ingaat ten vroegste op 1 januari 2009 en uiterlijk op 1 december 2009

De verhoging mag er wel niet toe leiden dat de teller van de breuk die uw rustpensioen uitdrukt groter wordt dan $\frac{2}{3}$ van de noemer.

2. Beroepsinkomsten

Welke beroepsinkomsten ?

Men maakt een onderscheid naargelang het gaat om jaren vóór 1984 of na 1983 :

- ◆ Voor elk jaar of kwartaal vóór 1984 neemt men een **forfaitair beroepsinkomen** in aanmerking. Wanneer de teller van de breuk van uw rustpensioen verhoogd werd,

neemt men voor de toegevoegde kwartalen eveneens dit forfaitair inkomen in aanmerking.

- ◆ Voor elk jaar of kwartaal na 1983 berekent men het pensioen in functie van uw reële **beroepsinkomsten**. Dit zijn de beroepsinkomsten die als basis gediend hebben voor de berekening van de bijdragen die u of uw echtgeno(o)t(e) aan uw socialeverzekeringsfonds betaalde. Voor gelijkgestelde periodes waarvoor geen reële beroepsinkomsten gekend zijn, houdt men rekening met fictieve inkomsten.

Voor de jaren tussen 1983 en 1997 wordt het beroepsinkomen vermenigvuldigd met een breuk die, op 1 januari van het betrokken jaar, de verhouding uitdrukt tussen het percentage van de bijdrage bestemd voor het pensioenstelsel der zelfstandigen en het totaal van de percentages van de persoonlijke werknemersbijdrage en van de patronale bijdrage verschuldigd op de bezoldiging van de werknemers en bestemd voor hun pensioenstelsel.

Voor de jaren tussen 1996 en 2003 wordt deze breuk vervangen door 2 coëfficiënten:

- ◆ 0,567851 voor dat deel van het beroepsinkomen tot 35.341,68 EUR
- ◆ 0,463605 voor dat deel van het beroepsinkomen boven 35.341,68 EUR

Voor de jaren na 2002 wordt deze breuk vervangen door de volgende 2 coëfficiënten:

- ◆ 0,663250 voor het deel van het beroepsinkomen tot 31.820,77 EUR
- ◆ 0,541491 voor het deel van het beroepsinkomen boven 31.820,77 EUR

Elk van deze coëfficiënten en de bedragen, gekoppeld aan de index, kunnen bij Koninklijk Besluit gewijzigd worden.

Zowel de forfaitaire als de reële of fictieve beroepsinkomsten worden aangepast aan de evolutie van het indexcijfer van de consumptieprijzen tot aan de ingangsdatum van het pensioen. Zij worden vervolgens vermenigvuldigd met :

- ◆ 75 % voor een rustpensioen als gezin
- ◆ 60 % voor een rustpensioen als alleenstaande of een overlevingspensioen
- ◆ 37,5 % voor een pensioen van uit de echt gescheiden echtgenoot

Het rustpensioen als gezin kunt u maar verkrijgen wanneer u gehuwd bent en uw echtgeno(o)t(e) :

- ◆ geen eigen pensioen geniet
- ◆ geen sociale uitkering geniet (zie verder)
- ◆ geen niet-toegelaten beroepsbezigheid uitoefent (zie verder)

Begrenzing van de inkomsten ?

Zoals voor de berekening van de bijdragen die u aan uw socialeverzekeringsfonds moet betalen, gelden er ook voor de berekening van uw pensioen bepaalde **minimumdrempels en plafonds**. De bedragen daarvan vindt u achteraan in deze brochure.

Bijzonder geval : echtelijke hulp

Voor de kwartalen waarin uw echtgeno(o)t(e) als meewerkende echtgeno(o)t(e) aangesloten was voor het sociaal statuut van de zelfstandigen (maxistatuut) en waarvoor hij of zij sociale bijdragen betaald heeft, is het beroepsinkomen dat in aanmerking genomen wordt om uw rustpensioen als gezin te berekenen, gelijk aan de som van :

- ◆ de beroepsinkomsten die als basis gediend hebben voor de berekening van de bijdragen die u aan uw socialeverzekeringsfonds betaald hebt
- ◆ en van de vergoedingen toegekend aan uw echtgeno(o)t(e) voor dezelfde kwartalen

De bedoeling van die regel is uw gezin een pensioen te waarborgen dat minstens even voordelig is als dat welk u gekregen zou hebben voor de invoering van het sociaal statuut van de meewerkende echtgeno(o)t(e) (meer gedetailleerde info vindt u in de brochure "Meewerkende echtgenoten").

3. Minimumpensioen

Wat is dit ?

Het pensioen dat u kunt verkrijgen op basis van de beroepsinkomsten, kan onder bepaalde voorwaarden verhoogd worden tot het minimumpensioen (zie bedragen achteraan in deze brochure).

Welke voorwaarden ?

Wanneer u een **rustpensioen** aanvraagt, moet u een **eigen** beroepsloopbaan bewijzen die ten minste gelijk is aan 2/3 van een volledige loopbaan (bv. 2/3 van 45 = 30).

Wanneer u een **overlevingspensioen** aanvraagt, moet de beroepsloopbaan **van uw overleden echtgeno(o)t(e)** ten minste gelijk zijn aan twee derde van een volledige loopbaan.

Wanneer u een **pensioen van uit de echt gescheiden echtgeno(o)t(e)** aanvraagt, heeft u geen recht op het minimumpensioen.

Om na te gaan of aan die voorwaarde van 2/3 loopbaan voldaan is, houdt men rekening met de loopbaan als zelfstandige of als helper en met de loopbaan als werknemer.

Beperking ?

Wanneer u ook een pensioen verkrijgt in de regeling voor werknemers, mag de som van het bedrag van uw pensioen als zelfstandige berekend in functie van het minimumpensioen en van het bedrag van uw pensioen als werknemer niet groter zijn dan een welbepaald plafond (zie bedrag vermeld achteraan in deze brochure). Is dit toch het geval, dan moet het minimumpensioen zoveel als nodig is verminderd worden.

Bedrag ?

Om na te gaan welk pensioenbedrag u zal worden toegekend, vergelijkt men :

- ◆ het bedrag van uw pensioen berekend in functie van de beroepsinkomsten en
- ◆ het bedrag van uw pensioen berekend in functie van het minimumpensioen, d.w.z. het bedrag van het minimumpensioen vermenigvuldigd met de breuk die met de loopbaan als zelfstandige of als helper overeenstemt en eventueel beperkt wanneer ook een pensioen als werknemer wordt toegekend

U heeft recht op het hoogste van de twee bedragen.

V. UITBETALING VAN HET PENSIOEN

1. Voorwaarden

Uw pensioen kan normaal maar **betaald worden** wanneer u

- ◆ geen sociale vergoeding geniet
- ◆ geen beroepsbezigheid meer uitoefent

Wanneer u gehuwd bent, heeft u normaal maar recht op een **rustpensioen als gezin** wanneer uw echtgeno(o)t(e)

- ◆ geen (voordeliger) eigen pensioen geniet
- ◆ geen sociale vergoeding geniet
- ◆ geen beroepsbezigheid meer uitoefent

2. Genot van sociale vergoedingen

Welke vergoedingen ?

Uw pensioen kan niet betaald worden wanneer u, ten laste van een Belgische of buitenlandse wetgeving inzake sociale zekerheid of van een statuut dat van toepassing is op het personeel van een volkenrechtelijke instelling, in het genot bent van :

- ◆ uitkeringen wegens ziekte of invaliditeit
- ◆ vergoedingen wegens onvrijwillige werkloosheid of loopbaanonderbreking
- ◆ een brugpensioen
- ◆ een aanvullende vergoeding toegekend in het kader van een conventioneel brugpensioen

Wanneer uw echtgeno(o)t(e) één van die uitkeringen geniet, heeft u enkel recht op een rustpensioen als alleenstaande.

U of uw echtgeno(o)t(e) kunt/kan wel afzien van de sociale vergoeding, zodat uw pensioen toch kan betaald worden of zodat u toch recht heeft op het rustpensioen als gezin. Voor meer inlichtingen kunt u terecht bij de instelling die de sociale vergoeding betaalt.

Sancties ?

Wanneer u toch een van voormelde sociale vergoedingen geniet naast uw pensioen, zal uw pensioen teruggevorderd worden. Mocht dit voordeliger zijn, dan kunt u eventueel wel vragen de sociale vergoeding terug te betalen. Dit geldt ook voor uw echtgeno(o)t(e).

Uitzonderingen ?

U kunt onder bepaalde voorwaarden uw overlevingspensioen genieten samen met een vergoedingen wegens ziekte, invaliditeit, onvrijwillige volledige werkloosheid of een aanvullende vergoeding toegekend in het kader van een conventioneel brugpensioen :

- ◆ U kunt uw overlevingspensioen en een van deze vergoedingen cumuleren voor een maximumduur van 12 al dan niet opeenvolgende maanden. Tenzij u afziet van de sociale vergoeding, wordt op het einde van die periode de betaling van uw overlevingspensioen opgeschort.
- ◆ De cumulatie is niet (meer) toegestaan vanaf het moment dat u een rustpensioen krijgt.
- ◆ Uw overlevingspensioen wordt eventueel verminderd tot het basisbedrag van de inkomensgarantie voor ouderen voor de maanden waarin u uw vergoedingen geniet.

Indien uw vergoedingen niet alle werkdagen van een maand dekken, worden ze beschouwd als een beroepsinkomen bovenop de beroepsinkomsten die uit die activiteit voortvloeien; de cumulatie is dan toegestaan op voorwaarde dat de beroepsinkomsten - met inbegrip van uw vergoedingen - de toegelaten grenzen niet overschrijden die vastgelegd zijn voor de gerechtigde op een overlevingspensioen die de leeftijd van 65 jaar niet heeft bereikt.

3. Uitoefening van een beroepsbezigheid

Welke beroepsbezigheid ?

Normaal moet u elke beroepsbezigheid staken en daarvan het bewijs leveren vooraleer uw pensioen kan betaald worden. Als u aanspraak maakt op een rustpensioen als gezin moet ook uw echtgeno(o)t(e) in principe iedere beroepsbezigheid stopzetten. Onder bepaalde voorwaarden kunt/kan u of uw echtgeno(o)t(e) echter wel nog een beroepsbezigheid uitoefenen.

Welke voorwaarden ?

U of uw echtgeno(o)t(e) moet :

- ◆ de uitoefening van de beroepsbezigheid op voorhand aangeven
- ◆ de inkomsten uit de beroepsbezigheid beperken

1° Voorafgaande verklaring

Wat ?

Elke **beroepsbezigheid** die een inkomen kan opleveren moet aangegeven worden, ongeacht waar ze uitgeoefend wordt en ook al zullen de inkomsten beperkt blijven.

Aan wie ?

- ◆ **Aan het RSVZ**, wanneer u enkel een pensioen als zelfstandige verkrijgt.
- ◆ **Aan het RSVZ of aan de Rijksdienst voor Pensioenen**, wanneer u én een pensioen als zelfstandige én een pensioen als werknemer verkrijgt. De verklaring ingediend in de ene instelling telt immers ook ten opzichte van de andere instelling.
- ◆ Wanneer u een beroepsbezigheid als werknemer uitoefent, moet u daarnaast ook **uw werkgever** op de hoogte brengen van het feit dat u een pensioen geniet. Hij op zijn beurt moet dan de bevoegde pensioendienst verwittigen. Dit geldt **niet** wanneer uw echtgeno(o)t(e) als werknemer werkt en u een rustpensioen als gezin aanvraagt.

Hoe ?

- ◆ Aangifte aan de pensioendienst : u moet hiervoor een officieel formulier - **model 74** - gebruiken dat u kunt verkrijgen bij het RSVZ, de Rijksdienst voor Pensioenen of uw gemeentebestuur. Op dit formulier is ook ruimte voorzien voor de verklaring door uw echtgeno(o)t(e). U moet dit model 74 volledig invullen, dateren en ondertekenen en dan aangetekend naar het RSVZ (of de Rijksdienst voor Pensioenen) sturen.
- ◆ Aangifte aan de werkgever : hiervoor bestaat geen officieel formulier maar u kunt het **model 74B** dat daarvoor ontworpen werd, gebruiken. Dit formulier kunt u eveneens bij het RSVZ, de Rijksdienst voor Pensioenen of uw gemeentebestuur verkrijgen. U moet de verklaring in elk geval aangetekend naar uw werkgever sturen.
- ◆ Aangifte door de werkgever aan de pensioendienst : dit moet op een officieel formulier - **model 74C** - gebeuren dat uw werkgever kan verkrijgen bij het RSVZ, de Rijksdienst voor Pensioenen of de gemeentebesturen.

Wanneer ?

U moet de verklaring van uitoefening van een beroepsbezigheid indienen :

- ◆ ofwel vóór de ingangsdatum van uw pensioen
- ◆ ofwel binnen 30 dagen volgend op de kennisgeving van uw pensioenbeslissing
- ◆ ofwel, wanneer u reeds een pensioen geniet, vóór u een nieuwe beroepsbezigheid start en ten laatste binnen 30 dagen volgend op de aanvang van deze nieuwe bezigheid

Sancties ?

Wanneer u zelf een beroepsbezigheid uitoefent, maar deze niet tijdig heeft aangegeven, wordt de betaling van uw pensioen voor 1 maand geschorst. In geval van herhaling volgt een schorsing voor 3 maanden.

Wanneer uw echtgeno(o)t(e) een beroepsbezigheid uitoefent en deze niet tijdig aangegeven heeft, wordt het rustpensioen als gezin dat u werd toegekend voor 1 maand omgezet naar een rustpensioen als alleenstaande. In geval van herhaling volgt een omzetting voor 3 maanden.

U kunt tegen deze sanctie beroep aantekenen bij de arbeidsrechtbank. U kunt tevens bij de Raad voor uitbetaling van de voordelen van de Rijksdienst voor Pensioenen de niet-toepassing van de sanctie vragen.

Uitzonderingen ?

Als u minstens 65 jaar bent en uw pensioen al ontvangt, moet u uw beroepsactiviteit niet aangeven.

Ook wanneer u een beroepsactiviteit als werknemer uitoefent, moet u uw werkgever niet inlichten over uw pensioensituatie. Uw werkgever moet evenmin aangifte doen.

2° Beperking van de inkomsten

Welke grenzen ?

De inkomsten die u of uw echtgeno(o)t(e) behaalt, worden steeds op jaarbasis beoordeeld. Deze jaargrens verschilt naargelang de aard van de beroepsbezigheid die wordt uitgeoefend en het feit of u al dan niet de pensioenleeftijd bereikt heeft.

Wanneer u of uw echtgeno(o)t(e) als werknemer werkt, wordt rekening gehouden met de bruto-beroepsinkomsten, d.w.z. zowel het loon als de voordelen in natura, het vakantiegeld, de eindejaarspremie enz., vóór aftrek inzake sociale zekerheid of belastingen.

Wanneer u (of uw echtgeno(o)t(e)) als zelfstandige of als helper werkzaam bent (is), wordt rekening gehouden met de bruto-beroepsinkomsten verminderd met de beroepsuitgaven en -lasten, en eventueel de beroepsverliezen, die het bestuur der directe belastingen voor de vaststelling van de aanslag van het betrokken jaar in aanmerking genomen heeft.

Wanneer de beroepsbezigheid van u of uw echtgeno(o)t(e) bestaat in het scheppen van wetenschappelijke werken of het tot stand brengen van een artistieke schepping, moeten de inkomsten daarvan niet beperkt worden. Die beroepsbezigheid mag dan wel geen weerslag hebben op de arbeidsmarkt en u of uw echtgeno(o)t(e) mag geen handelaar zijn.

De juiste grensbedragen vindt u achteraan in deze brochure. Zij zijn niet gekoppeld aan de evolutie van het indexcijfer van de consumptieprijzen, maar kunnen jaarlijks aangepast worden door de Minister van Pensioenen.

Verhoging van de grensbedragen ?

Wanneer u ten minste één kind ten laste heeft, worden de toegelaten grensbedragen verhoogd. De beoordeling daarvan gebeurt telkens op 1 januari.

Wanneer u enkel een overlevingspensioen geniet en nog geen 65 jaar bent, gelden eveneens hogere bedragen. De beoordeling daarvan gebeurt op de ingangsdatum van het overlevingspensioen en op 1 januari van elk jaar dat daarop volgt.

Sancties ?

Wanneer u een beroepsbezigheid uitoefent en uw inkomsten het toegelaten bedrag **met ten minste 15 % overschrijden**, wordt de betaling van uw pensioen voor het betrokken jaar **volledig geschorst**.

Is de **overschrijding kleiner dan 15 %**, dan wordt de betaling van uw pensioen voor het betrokken jaar **geschorst naar rata van een percentage** van het pensioenbedrag dat gelijk is aan het percentage van de overschrijding.

Bijvoorbeeld : Uw beroepsinkomsten overschrijden het toegelaten bedrag met 12 % - dan moet 12 % van het pensioenbedrag teruggevorderd worden.

Wanneer uw echtgeno(o)t(e) een beroepsbezigheid uitoefent en zijn of haar inkomsten het toegelaten bedrag overschrijden, terwijl u een rustpensioen als gezin geniet, dan wordt dit pensioen voor het betrokken jaar omgezet naar een rustpensioen als alleenstaande. De regel van 15 % wordt hier niet toegepast !

4. Bijkomende informatie

Meer gegevens over de invloed van sociale uitkeringen en van de uitoefening van een beroepsbezigheid op de toekenning en uitbetaling van uw pensioen vindt u in het formulier model 74A, dat u kunt verkrijgen bij het RSVZ, de Rijksdienst voor Pensioenen of uw gemeentebestuur.

VI. BETALINGSMODALITEITEN VAN HET PENSIOEN

1. Door wie ?

Uw pensioen als zelfstandige wordt uitbetaald door de betaaldiensten van de Rijksdienst voor Pensioenen, Zuidertoren te 1060 Brussel. Eventuele aanpassingen van uw pensioen, nadat u de beslissing gekregen heeft van het RSVZ, gebeuren automatisch door dezelfde diensten.

2. Hoe ?

In principe wordt uw pensioen maandelijks op een persoonlijke zichtrekening gestort die geopend werd bij een kredietinstelling die in België actief is of bij De Post. Indien het een rustpensioen aan het gezinsbedrag betreft, wordt het pensioen op een zichtrekening gestort, die geopend werd op naam van de twee echtgenoten.

U deelt uw zichtrekeningnummer mee, hetzij met een formulier dat u kunt krijgen bij de Rijksdienst voor Pensioenen, hetzij met een gewone brief die u naar de RVP stuurt. U kunt evenwel met een gewone brief vragen dat uw pensioen, indien u dat wenst, met postassignaties uitbetaald wordt. Het bedrag wordt dan aan huis aan de persoon zelf betaald.

Er bestaan bijzondere regels om het pensioen in het buitenland te laten betalen. Indien nodig, kan de Rijksdienst voor Pensioenen u daar meer inlichtingen over verstrekken.

3. Wat in geval van overlijden ?

Wanneer u overlijdt, maar u heeft op het ogenblik van dat overlijden nog pensioenbedragen tegoed, dan worden deze, zonder dat een aanvraag ingediend moet worden, uitbetaald :

- ◆ aan uw echtgeno(o)t(e), op voorwaarde dat u niet feitelijk of van tafel en bed gescheiden was
- ◆ aan uw kinderen waarmee u samenleefde op het ogenblik van uw overlijden

Ook andere personen kunnen de achterstallige pensioentermijnen verkrijgen :

- ◆ wanneer zij met u samenleefden op het ogenblik van uw overlijden
- ◆ wanneer zij de verplegingskosten betaald hebben
- ◆ wanneer zij de begrafenis kosten betaald hebben

Zij moeten wel een aanvraag indienen binnen 6 maanden na uw overlijden. De nodige formulieren zijn te verkrijgen bij het gemeentebestuur.

Alleen uw echtgeno(o)t(e) heeft recht op de pensioentermijn van de maand van uw overlijden. De andere personen hebben maar recht op de achterstallige termijnen die aan de maand van uw overlijden voorafgaan.

4. Wat in geval van terugvordering ?

Wanneer u ten onrechte pensioenbedragen ontvangen heeft, zal de Rijksdienst voor Pensioenen deze terugvorderen.

De beslissing inzake terugvordering wordt u toegezonden door de Rijksdienst voor Pensioenen. Binnen 3 maanden na de kennisgeving ervan kunt u beroep aantekenen bij de arbeidsrechtbank.

U kunt een aanvraag tot kwijtschelding van de schuld indienen bij de Raad voor Uitbetaling van de Rijksdienst voor Pensioenen.

VII. PENSIOENBONUS

De pensioenbonus bestaat uit een verhoging van uw rustpensioen.

1. Voorwaarden

U komt in aanmerking voor de pensioenbonus wanneer :

- ◆ uw pensioen ten vroegste ingaat op 1 januari 2007 en ten laatste op 1 december 2013
- ◆ u de leeftijd van 62 jaar bereikt heeft of een beroepsloopbaan van 44 jaar kan aantonen
- ◆ u verder werkt als zelfstandige en minstens de bijdrage betaalt aan het tarief van een hoofdberoep of u aan de voortgezette verzekering doet en daarvoor de wettelijke voorziene bijdrage betaalt

2. Berekening

De pensioenbonus wordt toegekend voor elk kalenderkwartaal na 2005 dat zich in een referteperiode bevindt.

De referteperiode vangt aan :

- ◆ hetzij op 1 januari van het jaar waarin u 62 wordt
- ◆ hetzij op 1 januari van het jaar waarin u een 44ste loopbaanjaar begint

De referteperiode eindigt :

- ◆ de laatste dag van het kalenderkwartaal dat voorafgaat aan datgene waarin uw pensioen effectief en voor de eerste keer ingaat
- ◆ en uiterlijk de laatste dag van het kwartaal waarin u 65 jaar wordt

Indien u op het ogenblik dat u 65 jaar wordt nog geen 45 loopbaanjaren kunt aantonen, eindigt de referentieperiode op 31 december van het jaar waarin een 45ste jaar bewezen wordt.

3. Bedrag

De pensioenbonus bedraagt 156 EUR per kalenderkwartaal. Dit bedrag wordt aangepast aan de schommeling van de index der consumptieprijzen.

4. Betaling

De pensioenbonus wordt op hetzelfde moment als uw pensioen betaald.

5. Wat in geval van overlijden ?

Bij overlijden wordt het overlevingspensioen van uw echtgeno(o)t(e) ook vermeerderd met de bonus op voorwaarde dat u er zelf recht op had.

VIII. BIJLAGEN

1. Rijksinstituut voor de sociale verzekeringen der zelfstandigen (RSVZ)

Centraal bestuur

1000 BRUSSEL, Jan Jacobsplein

02 546 42 11

Fax : 02 511 21 53

info@rsvz-inasti.fgov.be (algemeen)

pen-cor-n@rsvz-inasti.fgov.be (pensioenen)

Gewestelijke kantoren

- ◆ ANTWERPEN 03 224 46 11
2000 ANTWERPEN, Oudaan 8-10 Fax : 03 224 46 99
- ◆ BRUSSEL-HOOFDSTAD 02 546 42 11
1000 BRUSSEL, Waterloolaan 77 Fax : 02 513 02 95
- ◆ HENEGOUWEN 065 37 54 11
7000 MONS, rue de la Halle 1 Fax : 065 37 54 99
- ◆ LIMBURG 011 85 48 11
3500 HASSELT, Leopoldplein 16/5 Fax : 011 85 48 99
- ◆ LUIK 04 241 50 11
4000 LIEGE, rue des Guillemins 113 Fax : 04 241 50 99
- ◆ LUXEMBURG 061 29 52 11
6800 LIBRAMONT, rue Jarlicyn 5 Fax : 061 29 52 99
- ◆ MALMEDY 080 79 41 11
4960 MALMEDY, place du Châtelet 6 Fax : 080 79 41 49
- ◆ NAMEN 081 42 51 11
5000 NAMUR, rue Godefroid 35 Fax : 081 42 51 99
- ◆ OOST-VLAANDEREN 09 379 49 11
9000 GENT, Koningin Fabiolalaan 116 Fax : 09 379 49 99
- ◆ VLAAMS-BRABANT 016 31 47 11
3000 LEUVEN, Vaartstraat 54 Fax : 016 31 47 99
- ◆ WAALS-BRABANT 010 68 55 11
1300 WAVRE, place des Carmes 12 (bus 108-110) Fax : 010 68 55 99
- ◆ WEST-VLAANDEREN 050 30 53 11
8200 ST ANDRIES-BRUGGE, Abdijbekepark 2 Fax : 050 30 53 99

2. Tabellen

Tabel 1 : Berekening van het pensioen – Bedragen

01.02.2012	GEZIN	ALLEEN- STAANDE	OVERLEVING	UIT DE ECHT GESCHIEDEN
	EUR	EUR	EUR	EUR
Forfaitaire inkomsten (jaren vóór 1984)	7.891,27	6.313,04	6.313,04	3.945,57
Minimumpensioen	16.038,47	12.327,30	12.327,30	
Plafond minimumpensioen	16.038,47	12.327,30	12.327,30	

Tabel 2 : Berekening van het pensioen – Beroepsinkomsten

2 0 1 1	
	EUR
Minimumdrempel	12.129,76
Eerste plafond	43.977,83
Maximum	52.378,55

Tabel 3 : Betalingsvoorwaarden – Grenzen

Aard van de uitgeoefende bezigheid	Rustpensioen of Rust- en overlevingspensioen			
	jonger dan pensioenleeftijd		vanaf pensioenleeftijd	
	zonder kind ten laste	met kind ten laste	zonder kind ten laste	met kind ten laste
	EUR	EUR	EUR	EUR
a. Werknemer (incl. mandaat, ambt, post) - bruto	7.421,57	11.132,37	21.436,50	26.075,00
b. Zelfstandige - netto	5.937,26	8.905,89	17.149,19	20.859,98
c. Werknemer + zelfstandige (gelijktijdig of achtereenvolgend) - 80% bruto + netto	5.937,26	8.905,89	17.149,19	20.859,98

Aard van de uitgeoefende bezigheid	Uitsluitend overlevingspensioen			
	vóór 65 jaar		vanaf 65 jaar	
	zonder kind ten laste	met kind ten laste	zonder kind ten laste	met kind ten laste
	EUR	EUR	EUR	EUR
a. Werknemer (incl. mandaat, ambt, post) – bruto	17.280,00	21.600,00	21.436,50	26.075,00
b. Zelfstandige – netto	13.824,00	17.280,00	17.149,19	20.859,98
c. Werknemer + zelfstandige (gelijktijdig of achtereenvolgend) - 80% bruto + netto	13.824,00	17.280,00	17.149,19	20.859,98

Verantwoordelijke uitgever :

Hubert DE CLERCQ
Adviseur-generaal

Rijksinstituut voor de sociale
verzekeringen der zelfstandigen
Jan Jacobsplein 6
1000 BRUSSEL

Telefoon : 02 546 42 11

Fax : 02 511 21 53

E-mail : info@rsvz-inasti.fgov.be

Website : www.rsvz-inasti.fgov.be

D/2002/1683/2

Eindredactie: februari 2012

Editie 2012 (2de bijwerking)

De meest recente editie van deze brochure vindt u op: www.rsvz-inasti.fgov.be (rubriek 'Publicaties')